

EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2004
Taqsimata ta' l-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

IS-SITT SENA

STUDJI SOĊJALI

HIN: SIEGHA

Isem: _____

Klassi: _____

A (i) Taf min jien?

1. **Eż.** Sultan Tork li ried jeqred lill-Ordni tal-Kavallieri.
2. Jien il-perit Taljan li għent fil-bini tal-belt Valletta.
3. Kont fil-periklu kemm-il darba biex inwassel messagġi bl-ghawm waqt l-Assedju l-Kbir.
4. Kont il-gvernatur ta' Malta meta San Pawl gie Malta.
5. Jien il-qaddis patrun ta' l-Ordni tal-Kavallieri.
6. Jien furban Tork li mitt waqt l-attakk fuq Sant'Iermu.

Sulejman

(5 marki)

A(ii) Agħti kelma jew frażi flok:

1. **Eż.** Iż-żmien ta' qabel ma bdiet tinkiteb l-istorja.
2. Il-ħabta mal-blat tax-xini li fuqu kien San Pawl.
3. Il-ġlieda tal-Maltin mat-Torok fl-1565.
4. Fdalijiet ta' ħlejjaq li saru biċċa waħda mill-blat.
5. Tempju ta' Żmien ir-Ram li jinsab taħt l-art.
6. Peniżola li fuqha nbriet il-belt Valletta.

Pre-istorja

(5 marki)

B. Wahda minn dawn hi hażina.

Aqta' sing taht il-kelma jew frażi li ma taqbilx.

1. **Eż.** (Il-Grotta ta' San Pawl, il-Knisja tal-Ħuġġieġa, San Pawl Milqi, il-kon-Katidral ta' San Ġwann) ifakkruna fil-miġja ta' San Pawl f' Malta.
2. Meta jiltaqa' l-parlament jattendu (d-deputati parlamentari, s-Sindku, l-kap ta' l-Oppożizzjoni, l-ispiker tal-Kamra).
3. It-traffiku jġib miegħu problemi ta' (tniġġis ta' l-arja, ħafna storbju, ħwienet ġodda, xi inċidenti serji).
4. (L-Italja, il-Portugal, il-Libja, il-Greċja) huma pajjizi li jmissu mal-Baħar Mediterran.
5. Fil-familja għandna dejjem nippruvaw (niddiskutu, nisirqu, nirraġunaw, niddevertu) flimkien.
6. Jekk fil-familja kulhadd jagħti sehmu, inkunu qegħdin ingibu (l-għaqda, l-imħabba, l-paċi, l-ġlied) bejnietna.
7. Fl-arċipelagu Malti hemm (Malta, Ghawdex, Sqallija, Kemmuna).
8. Fil-belt Valletta nsibu ħafna bini storiku fosthom (il-bereġ tal-Kavallieri, il-Grotta ta' San Pawl, il-Palazz tal-Gran Mastri, is-Sagra Infermerija).
9. Il-ġenituri għandhom id-dmir li (jagħtuni ċans nilgħab, jagħtuni edukazzjoni tajba, jhalluni nagħmel dak li rrid, jhalluni nesprimi l-opinjoni tiegħi).
10. Fl-agrikoltura nsibu (trobbija tal-bhejjem, tkabbir ta' ħxejjex, tkabbir ta' frott, trobbija tal-ħut).
11. (Il-Ġgantija, Marsalforn, Ix-Xlendi, Id-Dwejra) huma bajjiet f'Għawdex.

(10 marki)

Ċ. Aqra din is-silta dwar it-trasport f'Malta.

“Kemmm konna nbatu meta konna daqskom!” qal il-bużnannu Bert lil Marija u Mark. “Konna mmorru l-għalqa fuq il-karettun miġbud miż-żiemel jew mill-ħmar u wara ngorru l-prodotti tar-raba’ fuqu.”

“Allura kif kontu tmorru l-belt? Fuq il-karettun ukoll?” staqsiet Marija.

“Le, kien hemm min kellu l-karozzin. Ahna konna mmorru jew bit-tramm jew bil-vapur ta’ l-art, jigiġifieri bil-ferrovija. Ma damux ma daħlu l-karozzi tal-linja. Dawn ma kellhomx bżonn linji fl-art. Setgħu jmorru f’izjed toroq u jaslu f’aktar bliet u rħula.”

“Mela int ma kellekx karozza bħal tal-papà?” staqsa Mark.

“Le, ibni, ma kellix. Għall-ewwel xi tabib jew xi ħadd sinjur biss kellu karozza żgħira. Ftit ftit il-karozzi bdew jiżdiedu. Bdew jiżdiedu vetturi oħra għall-garr tat-tagħbija bħal trakkijiet u vannijiet.”

“Kemmm sirna nafu affarijiet illum!” qalet Marija.

1) Irranġa dawn it-tliet mezz ta’ trasport. *Ibda bl-aktar antik.* xarabank, karettun, ferrovija

a) _____ b) _____ c) _____

2) Kompli:

i) Fi żmien il-bużnannu, in-nies setgħu jmorru l-belt:

a) _____ jew b) _____.

ii) Il-bużnannu kien iġorr il-prodotti tar-raba’ bil- _____.

iii) Illum il-prodotti tar-raba’ jistgħu jingarru fuq vetturi bħal

a) _____ b) _____

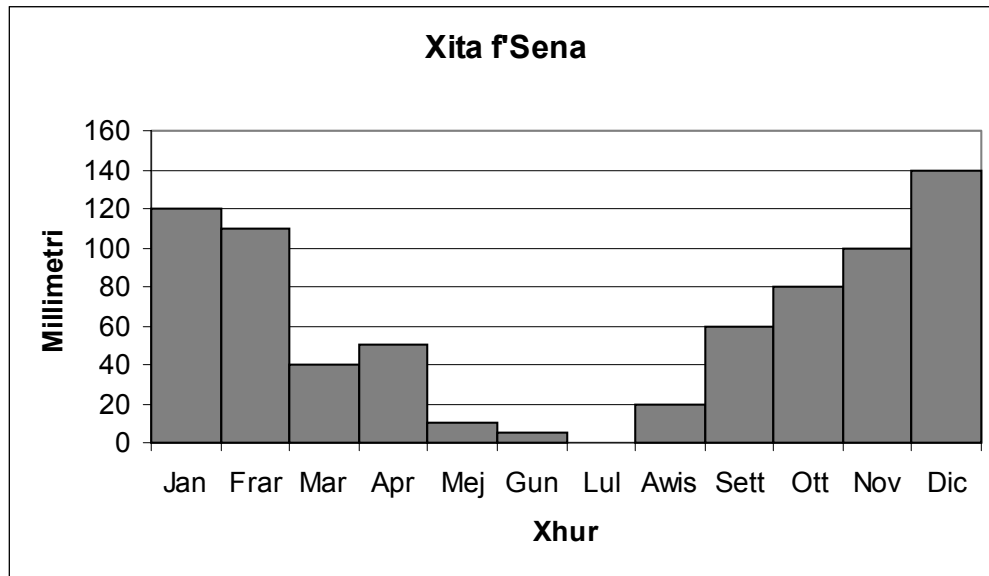
3) Mis-silta sib:

(i) mezz ta’ trasport modern. _____

(ii) karettun pulit u magħluq li jdawwar lit-turisti. _____

(10 marki)

- D. Dan hu rekord ta' l-ammont ta' xita li nizlet f' Malta f' sena waħda.
Uża din il-graf biex tkompli s-sentenzi.

1. **Kompli dawn.**

- (i) F' Jannar u f' Diċembru x-xita kienet (skarsa, traċċa, abbondanti, nieqsa).
- (ii) L-ogħla ammont ta' xita kien fix-xahar ta' _____.
- (iii) F' Diċembru nizlu _____ millimetru ta' xita.
- (iv) F' _____ u f' _____ nizel l-anqas ammont ta' xita.
- (v) F' _____ nizlu 80 millimetru ta' xita.
- (vi) F' Mejjun għamlu _____ millimetri ta' xita.
- (vii) Fl-ewwel tliet xhur tas-sena tkejlu _____ millimetru ta' xita.

2. **Aghzel it-tajba.**

- (i) L-istrument li bih titkejjel ix-xita huwa (l-anemometru, il-pluvjometru, it-termometru, il-pinnur).

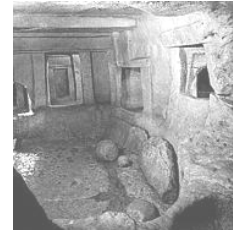
Kompli b'kelma waħda.

- (ii) L-Uffiċċju Meteoroloġiku jagħtina kuljum _____ tat-temp.

(10 marki)

E. Poġġi dan il-kliem fil-kolonna t-tajba.

Menhir	Hal Saflieni	fossili	Oraklu
zbandoli	sigra tal-hajja	l-Imnajdra	Birzebbuġa
tpingija skolpita	Sancta Sanctorum		

G HAR DALAM	MAQDES MEGALITIKU	IPOĠEW

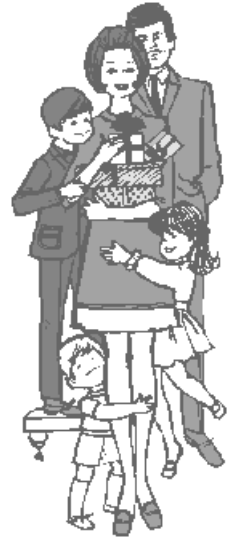
(10 marki)

F. Fit-triq tagħkom giet toqghod familja ta' refuġjati: il-missier, l-omm u t-tlett itfal tagħhom. Il-familja kollha tieghek tixtieq tghinhom. Ikteb paragrafu ta' **5 sentenzi** biex turi kif intom tistgħu tagħmlu dan.

(10 marki)

Ġ. Aqra tajjeb din is-silta.

Mark huwa membru ta' familja żgħira. Il-kugin tiegħu Marjo huwa membru ta' familja kbira. Fil-familja tagħhom kellhom mumentu ta' ferħ kif ukoll mumentu ta' niket. Huma jhobbu hafna lin-nanniet u liz-zijiet tagħhom u jqisuhom bħala membri tal-familja. Mark u Marjo jafu li huwa importanti li l-membri tal-familja jhobbu lil xulxin, anke jekk xi kultant ma jaqblux bejniethom. Huma tgħallmu jirrispettaw lil xulxin meta jkunu fi grupp ta' hbieb jew fil-komunità fejn jgħixu.

(i)

1. Inti tista' tgħin biex ikun hemm il-ftehim fil-familja tiegħek. Semmi eżempju wiehed.

2. Meta tkun fi grupp ta' hbieb trid iġġib ruħek tajjeb. Agħti eżempju wiehed.

3. Jiena nuri rispettu lejn in-nanniet tiegħi billi _____

(ii)

1. Bħala membru tal-familja għandi d-dmir li:

a) _____

b) _____

2. Għandi d-dritt ukoll li: a) _____

b) _____

3. Okkazzjoni waħda ta' ferħ li kelli fil-familja kienet _____
_____.
4. Fil-familja tiegħi kelli ukoll okkazzjoni ta' niket meta _____
_____.
5. Agħti mod wiehed kif inti tista' tagħti sehmeq fil-komunità.

_____.

(10 marki)

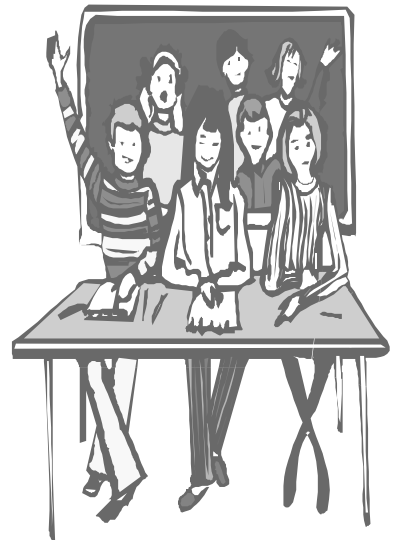
G. Imla l-vojt b'dawn il-kelmiet.

tolleranti	studenti	wahedhom	primarja	jçedu
l-imgiba	telfa	jikbru	l-ideat	organizzati

Marija u Karl kienu żewġt itfal ta' għaxar snin. Kienu _____
fis-sitt sena fl-iskola _____. Mill-bidu nett bdew jitgħallmu
dwar _____ tagħhom ma' l-oħrajn. Waqt il-ħin tal-logħob
tgħallmu _____ u jaççettaw
_____.

Fil-ħin tad-diskussjoni, draw japprezzaw
_____ ta' haddiehor. B'hekk saru
aktar _____.

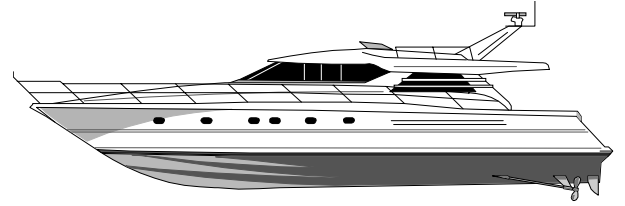
Ix-xogħol kollu fl-iskola għenhom ikunu tfal
_____ kemm meta jaħdmu
_____ kif ukoll fi grupp. Kellhom
preparazzjoni tajba biex meta _____
jkunu nies responsabbli.

(10 marki)

GH. John Brown kellu jott lussuż. Xtaq jagħmel dawra mad-dinja b'dan il-jott. Telaq mill-kontinent numru **1**, fejn kien joqgħod. Dam sena jivvjagġa min-numru **1** san-numru **5**.

a. Hares tajjeb lejn il-mappa (**paġna 8**). Ikteb l-isem ta' kull kontinent li żar John skond in-numru li hemm fuq il-mappa.

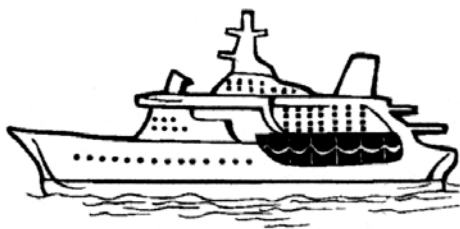
1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____
5. _____

b. Liema kontinent ma żarx John Brown? _____

ċ. Fuq il-mappa mmarka dan il-kontinent bin-numru **6**.

d. Wara li żar il-kontinent numru **3**, John Brown għadda għall-kenn tal-**Baħar Mediterran**.

- (i) L-eqreb dahla għalih kienet _____.
- (ii) Fuq il-mappa mmarka din id-dahla bi **vlegġa**.
- (iii) Fuq il-mappa mmarka l-Baħar Mediterran bl-ittra **A**.

(10 marki)

H. Aghzel WAHDA minn dawn u ikteb 5 sentenzi dwarha.

1. Immagina li inti l-Gran Mastru La Valette.
Ghid x'ghamilt biex tghin lill-Maltin.

2.

Inti kont tghix f'Malta fi zmien l-Assedju l-Kbir.
Ghid ghaliex ir-rebħa ta' l-Assedju kienet importanti ħafna għal Malta u l-Maltin.

(10 marki)